

Louisin kirjaimet

Kun kymmenvuotias Louis Braille tuli Pariisiin aloittaakseen oppilaana sokeain koulussa, elettiin vuotta 1819. Sokeain koulun lapset opettelivat tuolloin lukemaan tavallisia latinalaisia kirjaimia, jota mekin luemme – ne vain oli tehty tunnusteltaviksi reliefeiksi. Tällaisia kirjaimia, puhumattakaan pidemmistä teksteistä, oli työllä valmistaa, eivätkä lapset voineet kirjoittaa niitä itse.

Louisin ollessa koulussa, siellä vieraili sotilaskapteeni, Charles Barbier, joka oli Napoleonin pyynnöstä kehittänyt tunnusteltavan *yökirjoituksen*. Sen avulla sotilaat saattoivat lähettää salaisia viestejä öisin pimeässä. Barbierin yökirjoitus muodostui pisteistä, joilla oli 36 mahdollista paikkaa. Systemi oli aika monimutkainen, mutta sokeainkoululaisista se oli nerokas ja jännittävä.

Louis alkoi kuitenkin miettiä, voisiko yökirjoitusta jotenkin yksinkertaistaa niin, että se olisi helpompi oppia ja sitä olisi nope-

ampi kirjoittaa ja lukea. Hän kokeili kaikenlaisia pistemerkkejä aina kun aikaa liikeni ja vihdoinkin, vuonna 1825, silloin 16-vuotias Louis, oli saanut valmiiksi järjestelmän, jossa pisteillä oli vain kuusi mahdollista paikkaa. Niiden avulla sai aikaan 63 erilaista yhdistelmää ja voitiin merkitä paitsi kirjaimet, myös numerot, välimerkit ja jopa nuotit. Parasta oli, että Louisin pistekirjoitusta lapset saattoivat kirjoittaa myös itse – tosin se tapahtui nurinperin ja oikealta vasemmalle painellen naskalilla paksun paperin kääntöpuolelle pisteitä, jotka paperia toiselta puolen tarkasteltaessa olivat koholla; niitä sokeat lapset ja aikuiset saattoivat lukea sormin tunnustellen.

Nykyisin Braille, eli pistekirjoitus, on käytössä laajalti ympäri maailmaa. Ja Louis Braille on juhlittu sankari, jonka syntymäpäivänä, tammikuun neljäntenä, vietetään vuosittain Kansainvälistä pistekirjoituspäivää.

Aikoinaan pistekirjoitusta kirjoitettiin käsin pistekirjoitustaulun ja naskalin avulla. Nykyisin taulua ja naskalia käytetään harvoin, koska monenlaiset koneet ja laitteet ovat korvanneet ne. Pistekirjoitusta voi tuottaa pistekirjoituskoneella tai ihan tavallisella tietokoneella kymmensormijärjestelmällä. Tulostukseen tarvitaan pistetuloslin ja mitä tahansa tekstiä voi lukea pistenäytöltä, joka on koneen tavallisen näppäimistön yhteydessä. Nykyisin tietokoneet ja puhelimet osaavat myös puhua, mikä helpottaa monessa asiassa.

Silmäterä

Näkövammaiset lapset ry

